

KYSELYLOMAKE: FSD3348 TYÖN MUUTOKSET DIGITAALISESSA TALOUDESSA 2017

QUESTIONNAIRE: FSD3348 FINNISH VIEWS ON THE FUTURE OF WORK IN DIGITAL ECONOMY 2017

Tämä kyselylomake on osa yllä mainittua Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa.

Kyselylomaketta hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä.

Lisätiedot: <https://www.fsd.uta.fi/>

This questionnaire forms a part of the above mentioned dataset, archived at the Finnish Social Science Data Archive.

If the questionnaire is used or referred to in any way, the source must be acknowledged by means of an appropriate bibliographic citation.

More information: <https://www.fsd.uta.fi/en/>

Detta frågeformulär utgör en del av den ovannämnda datamängden, arkiverad på Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv.

Om frågeformuläret är utnyttjat eller refererat till måste källan anges i form av bibliografisk referens.

Mer information: <https://www.fsd.uta.fi/sv/>

Helsingin yliopiston väitöskirjatutkijan Ville-Veikko Pulkan ja sosiaalipolitiikan professori Heikki Hiilamon toteuttaman *Tulevaisuuden työn tahtotila* -kyselytutkimuksen avulla kartoitetaan kansalaisten näkemyksiä työmarkkinoiden kehittymisestä lähitulevaisuudessa sekä siitä, millaisten yhteiskuntapoliittisten toimenpiteiden katsotaan olevan tärkeässä roolissa.

Kysely on osa valtioneuvoston kanslian selvitys- ja tutkimustoiminnan (VNTEAS) tilaamaa *Suomalainen työ murroksen jälkeen* -tutkimushanketta.

Tutkimuksen tulokset esitetään sellaisessa muodossa, ettei niitä voida yhdistää vastaajiin.

Ensimmäinen osa: Digitaalisen talouden vaikutukset työmarkkinoihin

Tekoälyssä, robotiikassa, digitalisaatiossa, fyysisen maailman verkottumisessa (Internet of Things), 3D-tulostuksessa ja itseään ohjaavissa liikennevälineissä saavutetuilla läpimurroilla uskotaan yleisesti olevan perustavanlaatuisia vaikutuksia työmarkkinoiden toimintaan. Tässä kyselyssä näihin ennen muuta 2010-luvulla saavutettuihin teknologisiin edistysaskeliin viitataan käsitteellä digitaalinen talous.

- 1. Asiantuntijoilla on erilaisia näkemyksiä teknologiamurroksen vaikutuksista työllisyyteen. Mikä seuraavista työllisyyssennusteista on teidän mielestänne uskottavin tulevien kymmenen vuoden kuluessa?**
 - a. Työttömyys lisääntyy väliaikaisesti, mutta tasoittuu uusien työpaikkojen syntymisen myötä.
 - b. Työttömyys vakiintuu pysyvästi 1–10 prosenttiyksikköä nykyistä korkeammalle tasolle.
 - c. Työttömyys vakiintuu pysyvästi yli 10 prosenttiyksikköä nykyistä korkeammalle tasolle.
 - d. Työtehtävien automatisointi ei lisää työttömyyttä.
 - e. Työtehtävien automatisointi vähentää työttömyyttä.
 - f. En osaa sanoa

Mitä mieltä olette seuraavista digitaalisen talouden keskusteluissa esitetystä väittämästä?

4 Täysin samaa mieltä 3 Jokseenkin samaa mieltä 2 Jokseenkin eri mieltä 1 Täysin eri mieltä

2. Itsensä työllistäjien määrä lisääntyy merkittävästi.
3. Työsuhteet muuttuvat nykyistä epävarmemmiksi.
4. Työntekijöiden palkat laskevat kilpailun lisääntyessä työpaikoista.
5. Työmarkkinoilla tapahtuvat muutokset johtavat eriarvoisuuden lisääntymiseen.
6. Poliittikkatoimenpiteillä voidaan vaikuttaa työllisyyskehitykseen.

Alustatalous tarkoittaa työn teettämistä keikkaluonteisesti digitaalisia sovelluksia (esim. kotiapulaisia välittävä mobiilipalvelu-Tremer, ruoanvälityspalvelu Foodora ja taksisovellus-Uber) hyödyntäen.

Mitä mieltä olette seuraavista alustatalouteen liittyvistä väitteistä?

7. Työntekijöiden asemaa heikentävät digitaaliset alustat on kiellettävä.
8. Digitaalisten alustojen käyttöä on edistettävä politiikkatoimenpitein, esimerkiksi verotuksen kautta.

Toinen osa: Yhteiskuntapolitiikka digitaalisessa taloudessa

Seuraavaksi kysytään mielipidettänne erilaisista toimenpiteistä, joita on esitetty digitaalisen talouden yhteiskuntapolitiikaksi.

Mitä mieltä olette seuraavista toimenpiteistä keinoina lisätä työntekijöiden mahdollisuuksia sopeutua digitaaliseen talouteen?

Likert-asteikko: 5 Erittäin hyvä idea 4 Hyvä idea 3 Ei hyvä eikä huono idea 2 Huono idea 1 Erittäin huono idea

9. Aikuiskoulutuksen lisääminen
10. Yrittäjyyskasvatuksen lisääminen
11. Luovuuden ja sosiaalisten taitojen korostaminen opetuksessa
12. Työttömien uudelleen kouluttaminen ainoastaan aloille, joissa suurella todennäköisyydellä tarvitaan työvoimaa myös tulevaisuudessa (esim. hoiva-alat)
13. Työttömyysturvan käyttäminen nykyistä vapaammin opiskeluun
14. Työttömyysturvan käyttäminen starttirahana
15. Työttömyysturvan tason korottaminen
16. Työttömyysturvan tason heikentäminen
17. Työttömyysturvan keston pidentäminen
18. Työttömyysturvan keston lyhentäminen
19. Nykyisten työttömien aktivointitoimenpiteiden (esim. työkokeilut, harjoittelut, TE-palveluiden järjestämät kurssit, palkkatuettu työ, omaehtoinen opiskelu, kuntouttava työtoiminta) lisääminen
20. Työttömyysturvan sanktioiden lisääminen (esim. etuuden maksun keskeytys tai etuuden tason leikkaus aktivointitoimenpiteistä ja työtarjouksista kieltäytyttäessä)
21. Työn vastaanottovelvoitteen tiukentaminen
22. Aktiivinen finanssipolitiikka (valtion investoinnit työllisyyttä lisääviin kohteisiin)
23. Työtakuujärjestelmä (julkisen sektori takaa työpaikan, joka lähtee työntekijän omista lähtökohdista ja kehittää työntekijän osaamista)
24. Pakolliset työntekijärahastot suurille yrityksille (osalla yrityksen voittoa ostetaan yritystä työntekijöiden omistukseen, jolloin työntekijät voivat saada osan tuloistaan pääomatuloina)
25. Vapaaehtoiset työntekijärahastot
26. Byrokratialoukkujen (etuuksien tarve- ja tuloharkinnasta johtuvat viiveet etuuksien maksussa, raportointi- ja tapaamisvelvollisuudet, etuuksien takaisinperintä) purkaminen
27. Palkkatuen lisääminen (julkinen sektori maksaa osan työllistyvän henkilön palkasta joko työnantajalle tai työntekijälle)
28. Paikallisen sopimisen lisääminen ilman heikennyksiä työehtosopimuksiin
29. Paikallisen sopimisen lisääminen vähentämällä työehtosopimusten merkitystä
30. Työnteon taloudellisten kannustinten lisääminen
31. Palkkatyön jakaminen työaika lyhentämällä

32. Maahanmuuton rajoittaminen
33. Osallistumistulo, jossa toimeentulotuen tai perusturvan vastineeksi osallistutaan aktivointitoimenpiteisiin, joihin työttömät voivat vaikuttaa nykyistä enemmän (esim. vapaaehtoistyö, opiskelu, omaishoiva tai harrastustoiminta)

Perustulo on etuus, joka maksettaisiin kaikille täysi-ikäisille (pl. eläkeläiset) ilman työvelvoitetta ja tarveharkintaa. Perustuloa maksettaisiin siis riippumatta siitä, onko henkilöllä muita tuloja. Perustulon suorat vaikutukset tulonjakoon vaihtelevat merkittävästi riippuen sovellettavasta verojärjestelmästä, korvautuvista etuuksista ja perustulon tasosta. Perustulosta ei voida siis puhua pelkästään yleisellä tasolla.

Mitä mieltä olette seuraavista perustulomalleista?

34. Perustulo, joka heikentäisi nykyisen perusturvan nettotasoa (pienempi kuin 560 €/kk) ja säilyttäisi oikeuden asumistukeen sekä ansiosidonnaisiin etuuksiin.
35. Perustulo, joka säilyttäisi nykyisen perusturvan nettotason (noin 560 €/kk) ja säilyttäisi oikeuden asumistukeen sekä ansiosidonnaisiin etuuksiin.
36. Perustulo, joka nostaisi perusturvan nykyistä tasoa (suurempi kuin 560 €/kk) ja säilyttäisi oikeuden asumistukeen sekä ansiosidonnaisiin etuuksiin.
37. 1000 euron perustulo, joka säilyttäisi oikeuden asumistukeen ja ansiosidonnaisiin etuuksiin.
38. 1000 euron perustulo, joka poistaisi oikeuden asumistukeen ja ansiosidonnaisiin etuuksiin.
39. 1500 euron perustulo, joka poistaisi oikeuden asumistukeen ja ansiosidonnaisiin etuuksiin.

40. Mikä seuraavista on mielestänne tärkein tavoite, jota politiikkatoimenpiteillä tulisi edistää digitaalisessa taloudessa?
 - a. talouskasvu
 - b. työajan lyhentäminen
 - c. työllisyyden edistäminen
 - d. eriarvoisuuden vähentäminen
 - e. kansainvälisen kilpailukyvyn turvaaminen
 - f. ilmastonmuutoksen torjuminen
 - g. valtion velkaantumisen estäminen
 - h. suomalaisten korkean koulutustason turvaaminen jatkossakin
 - i. ansiotyön merkityksen vähentäminen